

2/25

ISSN 1426-2487 • nakład: 3.000 egz.

Dzwonek

ODOLANOWSKI

LUTY 2/2025

DZWONEK ODOLANOWSKI – BEZPŁATNY INFORMATOR SAMORZĄDOWY DLA MIESZKAŃCÓW GMINY I MIASTA ODOLANÓW

Z okazji Dnia Kobiet Odolanów zaprasza wszystkie panie na wyjątkowy Tydzień Kobiet, pełen atrakcji, inspirujących wydarzeń i chwil relaksu. Od 3 do 9 marca 2025 roku odbędzie się cykl spotkań, które łączą zdrowie, kulturę, muzykę i aktywność fizyczną. To doskonała okazja, by uczcić kobiecość i spędzić czas w miłym towarzystwie.

Tydzień Kobiet - co nas czeka?

- 3 marca – Fitness dla pań
Zapraszamy na zajęcia fitness w Domu Kultury w Odolanowie. Wstęp wolny!
Godzina 17:00–18:00.
- 4 marca – Wernisaż wystawy
O 17.00 w Galerii FORUM otwarcie wystawy prac pani Danuty Płonki – uczestniczki Uniwersytetu III Wieku.
- 5 marca – Joga dla ciała i ducha
Zajęcia jogi w Liceum Ogólnokształcącym. Pierwsza grupa o 18:00, druga o 19:00.
- 6 marca – Profilaktyka zdrowia
Bezpłatne badania:
Mammografia dla kobiet w wieku 45-74.
Cytologia dla kobiet w wieku 25-64.
Miejsce: OSP Odolanów.
Godziny: 9:00–17:00.
Rejestracja na badania:
tel. 61 855 75 28 lub 61 851 30 77
Dbajmy o zdrowie!
- 7 marca – Koncert Pawła Stasiaka
Solista zespołu Papa Dance wystąpi w Odolanowie! Wstęp bezpłatny, wejściówki można odebrać w Urzędzie Gminy i Miasta.
- 9 marca – „Randka w ciemno”
Koncert pełen utworów o miłości w wykonaniu Studia Piosenki ODK. Start o 18:00.

Serdecznie zapraszamy do wspólnego świętowania! To będzie tydzień pełen dobrej energii, wzruszeń i niezapomnianych chwil.

Michał Walków

Odolanów

TYDZIEŃ Kobiet

3 marca 2025

Zajęcia fitness dla pań w Odolanowskim Domu Kultury o godz. 17.00-18.00 wstęp wolny

4 marca 2025

Otwarcie wystawy prac pani Danuty Płonki uczestniczki Uniwersytetu III Wieku, Galeria-FORUM godz 17.00

5 marca 2025

Relaks i harmonia ciała - zajęcia z jogi w Liceum Ogólnokształcącym, 1 grupa od 18.00-19.00, 2 grupa od 19.00-20.00

6 marca 2025

Badania mammograficzne i cytologiczne, w godzinach 9.00-17.00 na terenie OSP Odolanów

7 marca 2025

Koncert Pawła Stasiaka, solisty zespołu Papa Dance, ze słodkim poczęstunkiem. Wejściówki do odebrania bezpłatnie w Urzędzie Gminy i Miasta (w biurze obsługi mieszkańca)

9 marca 2025

Koncert „Randka w ciemno” – utwory miłosne i nie tylko. Relacje kobiet i mężczyzn w różnych odsłonach w wykonaniu Studia Piosenki ODK. Start o godzinie 18:00.

Ratusz po nowemu

Zagospodarowanie przestrzenne, budownictwo i fundusz sołecki

Pan Michał Hołysz – kierownik Referatu Budownictwa i Drogownictwa w Urzędzie Gminy i Miasta Odolanów. Zajmuje się sprawami budowlanymi, zagospodarowaniem przestrzennym, drogownictwem oraz funduszem sołeckim. Do jego obowiązków należy m. in. wydawanie zaświadczeń, wypisów i wyrysów z miejscowych planów, wydawanie decyzji o warunkach zabudowy oraz decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego. Procedowane są tu sprawy dotyczące miejscowych planów oraz planu ogólnego gminy. W biurze pana Michała realizowane są również sprawy dotyczące kwestii sołeckich, w tym inwestycji z funduszu sołeckiego w zakresie modernizacji sal wiejskich oraz inne inwestycje realizowane na terenie gminy Odolanów.

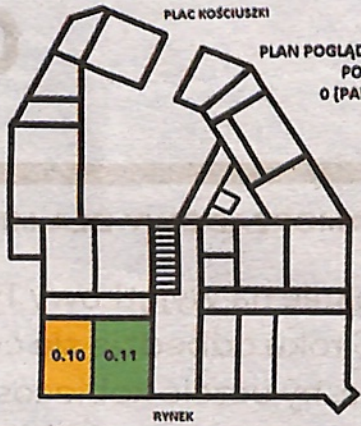
Geodezja, gospodarka nieruchomościami

Pani Agnieszka Garbarczyk zajmuje się nieruchomościami znajdującymi się na terenie naszej gminy, są to działki niezabudowane, jak również wszelkie budynki i lokale. Do jej obowiązków należy przede wszystkim przygotowywanie postanowień oraz decyzji podziałowych, projektów postanowień i decyzji dotyczących rozgraniczenia nieruchomości oraz decyzji ustalającej granice lub kompletowanie dokumentacji celem zatwierdzenia granic na drodze sądowej, prowadzenie spraw związanych z gospodarowaniem zasobem nieruchomości stanowiących własność gminy w zakresie: sprzedaży oraz nabywania nieruchomości zabudowanych i niezabudowanych, oddawania w użytkowanie wieczyste, oddawania w trwały zarząd, zrzekania się, darowizny, zamiany, a także ewidencja numeracji nieruchomości, nadawanie numerów oraz ich aktualizacja, jak również prowadzenie spraw związanych z ustaleniem nazw miejscowości, ulic i obiektów fizjograficznych.

Drogownictwo, melioracja

Pan Waldemar Sacher zajmuje się: przygotowaniem inwestycji drogowych (projekty, pozwolenia na budowę), realizacją inwestycji drogowych, wydawaniem decyzji dotyczących lokalizacji w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej niezwiązanej z potrzebami zarządzania drogami, utrzymaniem i ochroną dróg (infrastruktura gazowa, energetyczna,

Dane kontaktowe do wydziału finansowo - podatkowego

Lokalizacja	Nr pok.	Imię, nazwisko i dane kontaktowe
	0.10	Mateusz Feckowicz - inspektor tel. +48 62 620 08 69, mateusz.feckowicz@odolanow.pl Waldemar Sacher – inspektor tel. +48 62 620 08 69, waldemar.sacher@odolanow.pl
	0.11	Michał Hołysz – kierownik referatu tel. +48 62 620 08 66, michal.holysz@odolanow.pl Agnieszka Garbarczyk - inspektor tel. +48 62 620 08 71, agnieszka.garbarczyk@odolanow.pl

telekomunikacyjna, wodociągowa, kanalizacyjna), wydawaniem decyzji na zajęcie pasa drogowego w celu prowadzenia robót w pasie drogowym niezwiązanych z budową, przebudową, remontem, utrzymaniem i ochroną dróg, wydawaniem decyzji na umieszczenie w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej i niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami, utrzymaniem i ochroną dróg oraz obiektów niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu oraz reklam, wydawaniem decyzji na lokalizację zjazdu, opiniowaniem projektów stałej i czasowej organizacji ruchu, wydawaniem opinii w zakresie dróg.

Pan Mateusz Feckowicz zajmuje się w swojej pracy zadaniami związanymi z szeroko pojętym bieżącym utrzymaniem dróg w tym: zlecaniem napraw, remontów- dróg gruntowych i dróg o jezdni bitumicznej, naprawą chodników, wymianą i naprawą oznakowania pionowego oraz poziomego, zimowym utrzymaniem dróg, utrzymaniem i konserwacją kanalizacji deszczowej, wykaszaniem poboczy dróg i placów. Oprócz tego odpowiedzialny jest za meliorację, transport publiczny, utrzymanie przystanków autobusowych.

Mateusz Feckowicz

W 2025 roku Gmina i Miasto Odolanów planuje wykonać projekty drogowe dla poniższych lokalizacji:

1	Droga gminna w Hucie dz. nr 549.
2	Droga gminna w Nadstawkach nr 796305P- projekt dotyczy części odcinka drogowego.
3	Droga gminna w Świecy I (opłotki) nr 796299P-odc.3, dz. nr 775.
4	Droga gminna w Uciechowie ul. Leśna nr 796290P- projekt dotyczy części odcinka drogowego.
5	Droga gminna na nowym osiedlu w Racyzcach, ul. Spacerowa nr 796366P.
6	Droga gminna ul. Wodna w Świecy II nr 796382P.
7	Droga gminna w Gorzycach Małych nr 796412P.
8	Droga gminna ul. Mostowa w Świecy II nr 796296P - projekt dotyczy części odcinka drogowego.
9	Droga gminna ul. Odolanowska w Glińnicy nr 796291P.
10	Droga gminna ul. Słoneczna w Odolanowie wraz z odwodnieniem oraz zasuwami przeciwpowodziowymi nr 796341P- projekt dotyczy części odcinka drogowego.
11	Przebudowa ul. Wąskiej w Odolanowie- 796347P.
12	Droga gminna Świeca – Huta (od Świecy do lasu) 796280P - projekt dotyczy części odcinka drogowego.
13	Droga gminna ul. Brzozowa w Glińnicy 796389P- 2 etap.
14	Droga gminna ul. Zborowiecka w Odolanowie od dz. nr 1792.
15	Droga gminna ul. Złotnicka w Świecy II nr 796297P- projekt dotyczy części odcinka drogowego.

Dzwonek

ODOLANOWSKI

REDAKTOR NACZELNY: ANNA ROSZKIEWICZ

WYDAWCA: Odolanowski Dom Kultury (dyr. Janusz LIZUREJ), ul. Bartosza 7, 63-430 Odolanów, tel. (62) 733-13-08

ZESPÓŁ REDAKCYJNY: Justyna SMOLAREK, Mateusz FECKOWICZ, Katarzyna GAŁĘZKA, Paweł SERAFIN, Janusz LIZUREJ, Agnieszka WYPYSZYŃSKA, Maciej ŻURAW, Agnieszka SKOBEJKO-PRZYBYŁAK, Marcin STRYJAK, Anna JASIK, Aleksandra SZKUDLARZ, Anna IWANEK, Michał WALKÓW

Skład i tkanie: Dariusz FURMANEK

DRUK: Agora S.A.

Materiałów nie zamówionych nie zwracamy. Zastrzegamy sobie prawo do redagowania i skracania nadesłanych tekstów.

Nie odpowiadamy za treść zamieszczanych reklam i ogłoszeń.

Aktualnie są realizowane następujące inwestycje drogowe:

Przebudowa i rozbudowa drogi gminnej nr 796292P Raczyce – Biadaszki wraz z budową kanalizacji deszczowej oraz rozbudowa ul. Nowej w Tarchalach Wielkich.

Mateusz Feckowicz

Jak użyć defibrylatora?

Poradnik krok po kroku

Defibrylator to urządzenie ratujące życie, które stosuje się w przypadku zatrzymania akcji serca. Dzięki niemu możliwe jest przywrócenie prawidłowego rytmu serca, co w wielu przypadkach stanowi jedyną szansę na przeżycie osoby poszkodowanej. Współczesne defibrylatory automatyczne (AED) są intuicyjne w użyciu, ale ważne jest, aby znać podstawowe zasady ich obsługi. Oto, jak krok po kroku użyć defibrylatora:

1. Zabezpiecz miejsce zdarzenia

Przed przystąpieniem do udzielania pomocy, upewnij się, że miejsce, w którym znajduje się poszkodowany, jest bezpieczne. Zadbaj o to, by nie znajdował się w niebezpiecznym otoczeniu (np. w pobliżu wody, ruchu ulicznego, czy niebezpiecznych substancji). Sprawdź, czy nie ma zagrożenia porażeniem prądem.

2. Sprawdź stan poszkodowanego

Jeśli zauważysz, że osoba przestała reagować, nie oddycha lub oddycha bardzo nieregularnie, natychmiast sprawdź jej stan. Spróbuj delikatnie potrząsnąć poszkodowanym i głośno zapytać, czy wszystko w porządku. Jeśli brak reakcji, przejdź do następnego kroku.

3. Wezwij pomoc

Jeśli nie masz przy sobie telefonu, poproś kogoś innego o wezwanie karetki pogotowia (numer alarmowy w Polsce to 112 lub 999). Czas jest kluczowy, więc zadzwonienie po pomoc to niezbędny krok.

4. Rozpocznij resuscytację krążeniowo-oddechową (RKO)

Jeśli poszkodowany nie oddycha, rozpocznij resuscytację krążeniowo-oddechową. Uciskaj klatkę piersiową na głębokość około 5-6 cm, z szybkością 100-120 uciśnień na minutę. W międzyczasie wykonuj wdechy, jeśli masz taką możliwość, stosując metodę „2 wdechy na 30 ucisków”. Prowadzenie RKO jest bardzo ważne, ponieważ zapewnia przepływ krwi i tlenu do najważniejszych narządów, aż do momentu przybycia ratowników lub użycia defibrylatora.

5. Przygotowanie defibrylatora

Jeśli masz dostęp do defibrylatora, natychmiast go włącz. Współczesne defibrylatory automatyczne (AED) są zaprogramowane do wydawania instrukcji głosowych, które krok po kroku przeprowadzają cię przez cały proces. Zazwyczaj instrukcje mówią o konieczności założenia elektrod na klatkę piersiową pacjenta, więc następny krok to przygotowanie sprzętu:

- otwórz pokrywę defibrylatora i wyjmij elektrody;
- zdejmij ubranie poszkodowanego, aby odsłonić klatkę piersiową;
- przymocuj elektrody: jedna elektroda powinna znajdować się na górnej części klatki piersiowej, po prawej stronie mostka (na poziomie obojczyka), a druga na dole klatki piersiowej, poniżej lewej piersi. Upewnij się, że elektrody są dobrze przylegające do skóry.

Wszystkie gminne AED posiadają uniwersalne elektrody, które można stosować dla dzieci i dorosłych. Na elektrodach znajdują się także rysunki pomocnicze wskazujące miejsce ich przyklejenia.

6. Analiza rytmu serca

Po założeniu elektrod, defibrylator automatycznie przeprowadzi analizę rytmu serca. Urządzenie poinformuje cię, czy konieczne jest wykonanie defibrylacji. Pamiętaj, aby nie dotykać poszkodowanego w trakcie tej analizy. Wykonanie defibrylacji (jeśli zalecane).

Jeśli defibrylator zaleci defibrylację, urządzenie poinformuje cię, aby nacisnąć przycisk „lightning” – błyskawica (porażenie).

Po naciśnięciu tego przycisku defibrylator wyładuje energię, która ma na celu przywrócenie normalnego rytmu serca.

Przed naciśnięciem przycisku upewnij się, że nikt nie dotyka poszkodowanego ani nie znajduje się w pobliżu, aby uniknąć porażenia prądem.

7. Kontynuowanie resuscytacji

Powykonaniu defibrylacji, defibrylator zazwyczaj przeprowadzi kolejną analizę rytmu serca. Jeśli konieczne, będzie to kolejna defibrylacja lub w przypadku, gdy serce zacznie bić, urządzenie nakieruje cię na kontynuowanie RKO, lub po prostu monitorowanie stanu pacjenta.

8. Czekaj na przybycie służb ratunkowych

Kontynuuj resuscytację, dopóki na miejscu nie pojawi się pogotowie ratunkowe. Będą oni mogli przejąć opiekę nad pacjentem i zapewnić bardziej zaawansowaną pomoc medyczną.

Kilka ważnych wskazówek:

- Zachowaj spokój. Defibrylatory AED są zaprojektowane, aby użytkownik nie musiał być ekspertem. Ich głosowe instrukcje poprowadzą cię przez cały proces.
- Dbaj o higienę. Elektrody są jednorazowego użytku, ale pamiętaj, aby nie dotykać okolic urządzenia ani poszkodowanego w trakcie analizy rytmu serca.
- Zachowaj czujność. Monitoruj stan poszkodowanego, aż do przybycia służb ratunkowych.

Podsumowanie:

Użycie defibrylatora to szybka i skuteczna metoda, która może uratować życie. Pamiętaj o najważniejszych krokach: wezwanie pomocy, rozpoczęcie RKO, szybkie przygotowanie AED i postępowanie zgodnie z instrukcjami urządzenia. Każda sekunda jest cenna, dlatego warto znać te podstawowe zasady, które mogą zrobić różnicę w sytuacjach kryzysowych.

Poniżej przedstawiamy Państwu lokalizację ogólnodostępnych defibrylatorów AED na terenie naszej gminy:

ciąg dalszy ze str. 3

Odolanów:

- Rynek 11 – przy wejściu do byłego budynku UGiM Odolanów;
- ul. Bartosza 14 – na wprost wjazdu, na ścianie budynku Centrum Integracji Społecznej w Odolanowie;

Raczyce:

- ul. Wiejska 14 – przy wejściu do budynku OSP Raczyce;

Uciechów:

- ul. Odolanowska 38 – przy wejściu do budynku Szkoły Podstawowej w Uciechowie;

Garki:

- ul. Główna 29 – przy wejściu do budynku OSP Garki;

Tarchały Wielkie:

- ul. Szkolna 36 – przy wejściu do byłego budynku biblioteki;

Wierzбно:

- ul. Strażacka 1 – przy wejściu do budynku OSP Wierzбно.

PAMIĘTAJ!

Przy wszystkich gminnych defibrylatorach znajduje się skrócona oraz szczegółowa instrukcja obsługi wraz z informacją o prośbie poinformowania UGiM Odolanów w przypadku użycia AED w celu wymiany użytych elektrod.

Tomasz Przytuła

Wszystko o zawarciu związku małżeńskiego

Zawarcie związku małżeńskiego to jedno z najważniejszych wydarzeń w życiu, dlatego warto odpowiednio przygotować się do tego kroku. Poniżej podaję, jakie warunki trzeba spełnić, aby zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa móc zawrzeć związek małżeński.

Osoby – kobieta i mężczyzna – muszą być: pełnoletnie (wyjątkiem jest sytuacja, gdy kobieta ma ukończone 16 lat – wtedy ślub jest możliwy po uzyskaniu zgody sądu), nie mogą być aktualnie w związku małżeńskim, ani też spokrewnione w linii prostej ani rodzeństwem (np. ojciec z córką, brat z siostrą). Przyszli małżonkowie nie mogą być również spowinowaceni w linii prostej (np. synowa i teść), ani w stosunku przysposobienia (osoba adoptująca z adoptowaną). W przypadku osób dotkniętych chorobą psychiczną lub niedorozwojem umysłowym, ślub może zostać zawarty po uzyskaniu odpowiedniej zgody sądu.

Chcąc zawrzeć ślub konkordatowy, przyszli małżonkowie muszą udać się do USC w celu złożenia tzw. **zapewnień o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa** i otrzymania zaświadczenia, które z kolei przedkładają w wybranej na ceremonię parafii. Takie same zapewnienia należy złożyć w przypadku ślubu cywilnego. W tej sytuacji, po podpisaniu zapewnień, ustalany jest termin uroczystości. Można zdecydować, czy ceremonia odbędzie się na Sali Ślubów w urzędzie, czy poza nim (np. w plenerze). Aby wziąć ślub cywilny, należy udać się do wybranego USC, w którym chcecie zawrzeć związek małżeński, podobnie jak w przypadku ślubu w plenerze – do USC właściwego dla miejsca, gdzie odbędzie się uroczystość. Miejsce ceremonii musi gwarantować zachowanie uroczystej formy oraz bezpieczeństwo uczestników. Opłata skarbową za sporządzenie aktu małżeństwa wynosi 84 zł, a dodatkowa opłata za ślub poza urzędem – w wybranym przez nowożeńców miejscu np. ogrodzie – wynosi 1 000 zł. Z opłaty dodatkowej zwolnione są osoby, których ślub poza lokalem USC odbywa się w sytuacji szczególnej, takiej jak zagrożenie życia lub zdrowia i jest zawierany w szpitalu albo pozbawienie wolności, kiedy to miejscem ślubu jest więzienie. Wymienione wyżej opłaty uiszczą się w kasie urzędu lub przelewem na konto tego USC, gdzie odbędzie się ślub. Małżeństwo może zostać zawarte po upływie **miesiąca** od daty złożenia

zapewnienia o braku przeszkód, w szczególnych przypadkach okres oczekiwania może zostać skrócony. Zapewnienie jest ważne przez **6 miesięcy** – jeśli w tym czasie nie odbędzie się ceremonia, należy ponownie złożyć zapewnienie. Po zawarciu związku małżeńskiego kierownik USC sporządza w elektronicznym rejestrze BUSC – **akt małżeństwa**, a nowożeńcy otrzymują pierwszy egzemplarz odpisu tego aktu bezpłatnie w wybranym przez siebie USC w Polsce.

Aby usprawnić formalności w urzędzie przed zawarciem związku małżeńskiego proszę o wcześniejszy kontakt telefoniczny z Urzędem Stanu Cywilnego w Odolanowie – pod numerem **62-6200860** – w celu weryfikacji, czy dokumenty niezbędne do sporządzenia zapewnień – (akty urodzenia lub w przypadku wcześniejszego związku małżeńskiego – akt małżeństwa wraz z adnotacją o jego ustaniu, unieważnieniu lub braku zawarcia, a gdy osoba jest wdową/wdowcem – akt zgonu małżonka) – zostały już wprowadzone do elektronicznego systemu rejestracji. W nielicznych przypadkach konieczne będą jeszcze dodatkowe dokumenty np. zezwolenie sądu na zawarcie małżeństwa, gdy kobieta jest niepełnoletnia (powyżej 16 lat) lub gdy **jedno z narzeczonych jest cudzoziemcem. Cudzoziemiec ma również obowiązek dostarczenia** do USC dokumentu potwierdzającego, że zgodnie z prawem kraju pochodzenia może zawrzeć małżeństwo. Często *uzyskanie takiego zaświadczenia w państwie, z którego pochodzi, jest utrudnione np. z powodu konfliktu zbrojnego* – wówczas sąd może zwolnić z obowiązku jego przedłożenia. Wszystkie zagraniczne dokumenty (odpisy aktów i zaświadczenie) sporządzone w języku obcym muszą zostać przetłumaczone przez tłumacza przysięgłego lub polskiego konsula. Jeśli cudzoziemiec nie posługuje się językiem polskim, na czas składania zapewnień i ceremonii ślubu cywilnego, należy zapewnić obecność tłumacza przysięgłego. Podczas wizyty w USC potrzebne będą także dowody osobiste lub paszporty narzeczonych.

Przygotowanie do ślubu, zarówno cywilnego, jak i kościelnego, wymaga skrupulatnego zebrania wszystkich niezbędnych dokumentów oraz spełnienia ustawowych wymagań. Dzięki wcześniejszemu przygotowaniu można uniknąć nieprzyjemnych niespodzianek i sprawnie przeprowadzić wszystkie formalności, aby rozpocząć wspólne życie.

Podstawa prawna - Kodeks rodzinny i opiekuńczy z dnia 25 lutego 1964 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 z późn. zm.) oraz prawo o aktach stanu cywilnego z dnia 28 listopada 2014 r. (tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 1378, 1615).

Aleksandra Szkudlarz

Trwa doręczanie decyzji podatkowych i zawiadomień zmieniających wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi

Trwa doręczanie decyzji podatkowych i zawiadomień zmieniających wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Urząd Gminy i Miasta w Odolanowie informuje, że jak co roku w lutym organizuje na terenie gminy i miasta doręczanie **decyzji wymiarowych w sprawie podatku od nieruchomości, podatku rolnego, podatku leśnego i łącznego zobowiązania pieniężnego oraz zawiadomień o zmianie wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rok 2025** przez pracowników Urzędu posiadających stosowne upoważnienie podpisane przez organ podatkowy – Burmistrza Gminy i Miasta Odolanów oraz sołtysów.

Osoby doręczające decyzje podatkowe i zawiadomienia dostarczają korespondencję **do 28 lutego 2025 roku w dni powszednie oraz w soboty i niedziele za zwrotnym potwierdzeniem odbioru (czytelny podpis odbiorcy)**.

Upoważnione osoby podejmą kilka prób dostarczenia korespondencji, jeśli w określonym czasie osoba doręczająca nikogo nie zostanie pod wskazanym adresem, wróci w innym terminie lub zostawi informację z prośbą o kontakt telefoniczny w sprawie ustalenia sposobu doręczenia.

Przesyłki mogą być doręczone pełnoletniemu domownikowi lub w szczególnych przypadkach sąsiadowi, jeśli zobowiąże się on przekazać przesyłkę adresatowi. Osoby odbierają

ce decyzje podatkowe proszone są o składanie czytelnych podpisów i dat odbioru przesyłki na potwierdzeniu odbioru.

Po tym terminie decyzje i zawiadomienia, które z różnych powodów nie zostały doręczone adresatom, zostaną przesłane za pośrednictwem operatora pocztowego. Dodatkowo wysyłane są również decyzje wymiarowe dla podatników mieszkających poza terenem gminy Odolanów.

Podatnicy, którzy wnieśli o doręczenie korespondencji za pomocą środków komunikacji elektronicznej i wskazali organowi podatkowemu adres elektroniczny, otrzymają decyzje i zawiadomienia zgodnie z wnioskiem.

Decyzje podatkowe przeznaczone są dla wszystkich osób fizycznych będących podatnikami, każdy podatek dostaje swój egzemplarz decyzji. Wskazany w niej podatek jest ustalony w jednej kwocie dla wszystkich współwłaścicieli, a nie odrębnie dla każdego z nich, jednakże obowiązki podatkowe ciąży solidarnie na wszystkich współwłaścicielach.

Termin zapłaty pierwszej raty podatków oraz opłaty za gospodarowanie odpadami upływa 15 marca, jednakże z uwagi

na dzień wolny (sobota), termin płatności zostaje przesunięty na 17 marca 2025 roku.

W przypadku płatności podatków dla wielu właścicieli, posiadaczy samoistnych, zależnych, będzie to jedyny termin zapłaty, jeżeli kwota podatku nie przekracza 100 zł, podatek płaci się jednorazowo właśnie w terminie płatności pierwszej raty.

Przypominamy wszystkim podatnikom, że zobowiązania można uregulować w następujący sposób:

- przelewem na indywidualny rachunek bankowy umieszczony na pierwszej stronie – bezpośrednio pod kwotą ustalonego podatku, natomiast w przypadku opłaty na drugiej stronie pod tabelą informującą o wysokości miesięcznej opłaty na rok 2025 (każda decyzja posiada odrębny numer rachunku bankowego),
- w kasie tutejszego Urzędu Gminy i Miasta pokój nr 0.1,
- na terenach wiejskich u powołanych uchwałą inkasentów, którymi są sołtysi,
- w Banku Spółdzielczym o/ Odolanów – w tym przypadku należy mieć ze sobą decyzję/zawiadomienie, na których widoczny jest numer konta i dane osobowe.

Pracownicy nie pobierają żadnych opłat związanych z dostarczaniem decyzjami czy zawiadomieniami.

Dodatkowe informacje pod numerem telefonu: 62 620 08 57 – decyzja podatkowa – osoba do kontaktu Małgorzata Woźniak
62 620 08 80 – zawiadomienie o opłacie za odpady – osoba do kontaktu Paweł Serafin

Małgorzata Woźniak / Paweł Serafin

Dotacje na wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu w 2025 r. przyznane

Wspieranie masowych imprez rekreacyjno-sportowych, umożliwiających mieszkańcom gminy i miasta aktywne uczestnictwo, a także wspieranie szkoleń dzieci i młodzieży w różnych dyscyplinach sportowych to rodzaje zadań, na które w wyniku otwartego konkursu ofert ogłoszonego przez Burmistrza Gminy i Miasta Odolanów wpłynęło aż 17 ofert od organizacji pozarządowych. W wyniku procedury konkursowej dofinansowanie na realizację zadań otrzymało 15 organizacji z terenu gminy. Wartość przyznanych dotacji to aż 360 000,00 zł. Kluby sportowe i stowarzyszenia będą w bieżącym roku realizować zadania zmierzające do pełniejszego zaspokojenia potrzeb i podniesienia poziomu życia mieszkańców Gminy i Miasta Odolanów.

Agnieszka Skobejko-Przybylak / Marcin Stryjak

Lista organizacji, które otrzymały dofinansowanie na zadania:

L.p.	Nazwa oferenta	Nazwa zadania
1.	Stowarzyszenie Sportów Walki Center Team Odolanów	Od Pasji do Sukcesu: Rozwój Sportów Walki w Gminie Odolanów
2.	Stowarzyszenie Sportów Walki Center Team Odolanów	„Gala Kickboxingu – Sport i Integracja w Gminie Odolanów”
3.	Klub Sportowy Bonikowia Boników	Uzależnieni od sportu - prowadzenie drużyny piłkarskiej
4.	Uczniowski Klub Sportowy Bartosz	Akademia tenisa stołowego i ziemnego
5.	Uczniowski Klub Sportowy Czempion	Szkołka kolarstwa górskiego
6.	Uczniowski Klub Sportowy Czempion	Organizacja wyścigów rowerowych
7.	Międzyzakładowy Ludowy Klub Sportowy Odolanovia	Szkolenie dzieci i młodzieży w dyscyplinie piłka nożna
8.	Ludowy Klub Sportowy Czarni w Wierzbnie	„Piłkarska Magia”. Sport sposobem na całe życie.
9.	Ludowy Klub Sportowy „GORZYCE MAŁE”	Tenis stołowy dla wszystkich
10.	Ludowy Klub Sportowy „GORZYCE MAŁE”	Wspieranie szkoleń dzieci i młodzieży w różnych dyscyplinach sportowych
11.	Stowarzyszenie Osiedle Bloki Odolanów	Magiczny Turniej Dziecięcych Uśmiechów
12.	Stowarzyszenie Osiedle Bloki Odolanów	Aktywne Zakończenie Lata na Osiedlu Bloki
13.	Ludowy Zespół Sportowy „TARCHALANKA” w Tarchałach Wielkich	POLSKA BIEGA W TARCHAŁACH W. o Puchar Burmistrza Gminy i Miasta Odolanów
14.	Ludowy Zespół Sportowy TARCHALANKA w Tarchałach Wielkich	Piłka nożna z TARCHALANKĄ
15.	Ludowy Zespół Sportowy TARCHALANKA w Tarchałach Wielkich	Przy tenisowym stole z TARCHALANKĄ

Rekrutacja do szkół i przedszkoli na rok szkolny 2025/2026

Rozpoczęła się już rekrutacja do szkół i przedszkoli na rok szkolny 2025/2026. Już niebawem dyrektorzy będą rozpatrywać złożone przez rodziców wnioski.

Harmonogram rekrutacji do przedszkola oraz oddziałów przedszkolnych, a także do klas pierwszych szkół podstawowych zawiera zarządzenie nr 3/2025 Burmistrza Gminy i Miasta Odolanów z dnia 8 stycznia 2025r. w sprawie: ustalenia harmonogramu czynno-

ści w postępowaniu rekrutacyjnym oraz postępowaniu uzupełniającym na rok szkolny 2025/2026 do publicznego przedszkola i oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych i klas pierwszych publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę i Miasto Odolanów.

Organ prowadzący w harmonogramie rekrutacji określa terminy:

- przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego do szkół i przedszkoli,
- postępowania uzupełniającego,
- składania dokumentów.

Terminy są jednakowe dla wszystkich kandydatów do przedszkoli. Należy o tym bezwzględnie pamiętać, ponieważ dyrektor placówki nie może przyjąć wniosku złożonego po terminie wyznaczonym w harmonogramie rekrutacji. Jeżeli po przeprowadzeniu postępowania rekrutacyjnego przedszkole będzie dysponować wolnymi miejscami, dyrektor przeprowadzi postępowanie uzupełniające.

W przypadku dziecka, które nie weźmie udziału w postępowaniu rekrutacyjnym, możliwe jest przyjęcie do placówki, w której będą wolne miejsca (w rekrutacji uzupełniającej). W ostateczności jednak miejsce realizacji przygotowania przedszkolnego wskaże organ wykonawczy gminy.

Zasadą jest, że do klasy I publicznej szkoły podstawowej przyjmuje się z urzędu dzieci zamieszkałe w obwodzie tej szkoły. Rodzice, którzy chcą zapisać dziecko do szkoły obwodowej, muszą zgłosić dyrektorowi ten fakt, a dyrektor nie może odmówić przyjęcia ucznia. Zgłoszenie ma formę pisemną.

Anna Iwanek

HARMONOGRAM REKRUTACJI DO PRZEDSZKOLI I ODDZIAŁÓW PRZEDSZKOLNYCH W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH NA ROK SZKOLNY 2025/2026			
Lp.	Czynność	Postępowanie rekrutacyjne	Postępowanie uzupełniające
1.	Zgłoszenie deklaracji przez rodziców dziecka przyjętego do danego przedszkola/oddziału przedszkolnego o kontynuowaniu wychowania przedszkolnego, w tym przedszkolu lub w tym oddziale przedszkolnym.	3 lutego 2025 r. – 14 lutego 2025 r.	
2.	Złożenie wniosku o przyjęcie do przedszkola lub oddziału przedszkolnego w publicznej szkole podstawowej wraz z dokumentami potwierdzającymi spełnianie przez kandydata warunków lub kryteriów branych pod uwagę w postępowaniu rekrutacyjnym.	19 lutego 2025 r. – 7 marca 2025 r.	5 maja 2025 r. – 16 maja 2025 r.
3.	Weryfikacja przez komisję rekrutacyjną wniosków o przyjęcie do przedszkola lub oddziału przedszkolnego w publicznej szkole podstawowej i dokumentów potwierdzających spełnianie przez kandydata warunków lub kryteriów branych pod uwagę w postępowaniu rekrutacyjnym.	do 13 marca 2025 r.	do 22 maja 2025 r.
4.	Podanie do publicznej wiadomości przez komisję rekrutacyjną listy kandydatów zakwalifikowanych i kandydatów niezakwalifikowanych.	14 marca 2025 r.	23 maja 2025 r.
5.	Potwierdzenie przez rodzica kandydata woli przyjęcia do przedszkola/oddziału przedszkolnego w postaci pisemnego oświadczenia.	do 21 marca 2025 r.	do 30 maja 2025 r.
6.	Podanie do publicznej wiadomości przez komisję rekrutacyjną listy kandydatów przyjętych i kandydatów nieprzyjętych.	do 24 marca 2025 r.	do 5 czerwca 2025 r.
7.	Procedura odwoławcza.	od 24 marca 2025 r.	od 5 czerwca 2025 r.

HARMONOGRAM CZYNNOŚCI W POSTĘPOWANIU REKRUTACYJNYM ORAZ POSTĘPOWANIU UZUPEŁNIAJĄCYM DO KLAS PIERWSZYCH SZKÓŁ PODSTAWOWYCH NA ROK SZKOLNY 2025/2026			
Lp.	Czynność	Postępowanie rekrutacyjne	Postępowanie uzupełniające
1.	Złożenie wniosku o przyjęcie do szkoły podstawowej wraz z dokumentami potwierdzającymi spełnianie przez kandydata warunków lub kryteriów branych pod uwagę w postępowaniu rekrutacyjnym.	19 lutego 2025 r. – 7 marca 2025 r.	5 maja 2025 r. – 16 maja 2025 r.
2.	Weryfikacja przez komisję rekrutacyjną wniosków o przyjęcie do klasy pierwszej publicznych szkół podstawowych i dokumentów potwierdzających spełnianie przez kandydata warunków lub kryteriów branych pod uwagę w postępowaniu rekrutacyjnym.	do 14 marca 2025 r.	do 22 maja 2025 r.
3.	Podanie do publicznej wiadomości przez komisję rekrutacyjną listy kandydatów zakwalifikowanych i kandydatów niezakwalifikowanych.	17 marca 2025 r.	23 maja 2025 r.
4.	Potwierdzenie przez rodzica kandydata woli przyjęcia w postaci pisemnego oświadczenia.	do 24 marca 2025 r.	do 30 maja 2025 r.
5.	Podanie do publicznej wiadomości przez komisję rekrutacyjną listy kandydatów przyjętych i kandydatów nieprzyjętych.	do 25 marca 2025 r.	do 5 czerwca 2025 r.
6.	Procedura odwoławcza.	od 25 marca 2025 r.	od 5 czerwca 2025 r.

ciąg dalszy ze str. 5

- nadanie stopnia wojskowego szeregowego i przeniesienie osób podlegających stawieniu się do kwalifikacji wojskowej do pasywnej rezerwy.

W ramach kwalifikacji wojskowej szef wojskowego centrum rekrutacji albo jego upoważniony przedstawiciel może również przeprowadzać czynności związane z rekrutacją do ochotniczych rodzajów służby wojskowej. Dlatego obowiązek kwalifikacji wojskowej to kluczowy proces, który ma na celu zapewnienie gotowości sił zbrojnych w przypadku wezwania do kwalifikacji, istotne będzie przygotowanie się do oceny zdrowia oraz przestrzeganie terminów. Z kolei dla tych, którzy myślą o służbie wojskowej, to okazja do zapoznania się z możliwymi formami służby oraz wymaganiami, jakie stawia przed nimi państwo.

Tomasz Przytuła / Agnieszka Garbarczyk

Przemoc domowa – jak ją rozpoznać?

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Odolanowie w 2024r. prowadził 77 procedur „Niebieskie Karty”. Zadaniem pracownika socjalnego jest przede wszystkim pomoc ofierze przemocy, udzielenie jej informacji oraz niezbędnego wsparcia. Nie oceniamy, a diagnozujemy, czy mamy do czynienia z przemocą czy z konfliktem.

W gminie Odolanów został powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej, w którego skład wchodzi przedstawiciele: M-GOPS w Odolanowie, Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, sądu, Gminno-Miejskiego Centrum „Wiara-Nadzieja-Miłość”.

Przewodniczącą Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej jest pani Jolanta Wojciechowska.

Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Formy przemocy domowej:

- **przemoc psychiczna** – jest podstawą wszelkich form przemocy i zazwyczaj z nimi współwystępuje. Przykładem może być: wyśmiewanie, wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb i wulgaryzmów, straszenie zastosowaniem siły, krytykowanie, izolowanie poprzez kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, szantaż emocjonalny. Taka przemoc nie pozostawia śladów na ciele ofiary, natomiast może powodować obniżenie poczucia własnej wartości, zaburzenia emocjonalne i psychiczne, takie jak stany lękowe, depresja.
- **przemoc fizyczna** – polega na naruszeniu nietykalności cielesnej lub niesie takie ryzyko. Przemoc fizyczna to: popychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzko-

wanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, szarpanie.

- **przemoc seksualna** – jej celem jest poniżenie drugiej osoby, odebranie jej godności, polega na naruszeniu intymności. Jej istotą jest zmuszanie do aktywności seksualnej wbrew woli drugiej osoby. Mówimy tutaj o gwałcie, molestowaniu seksualnemu, wymuszaniu pożycia, ale także o przymuszaniu do oglądania treści o charakterze seksualnym bądź pornograficznym.
- **przemoc ekonomiczna** – dotyczy sfery materialnej, polega m.in. na uniemożliwieniu podjęcia pracy zarobkowej, odbieranie zarobionych pieniędzy, ograniczaniu dostępu do wspólnych zasobów pieniężnych, rozliczanie z każdej wydanej „złotówki”, niezaspokajanie potrzeb materialnych.
- **przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej** – wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęć lub nagrywanie filmów bez zgody, publikowanie w Internecie lub rozesyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które obrażają drugą osobę lub ją ośmieszają.
- **inny rodzaj zachowań** – zaniechywanie, niezaspokajanie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, a także pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu lub do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków.

NA SZCZEGÓLNA UWAGĘ ZASŁUGUJE PRZEMOC SKIEROWANA WOBEC MAŁOLETNIICH – DZIECI.

Każde użycie siły fizycznej wobec dziecka, które może spowodować rzeczywistą krzywdę cielesną, uszkodzenia lub zagrożenie życia to PRZEMOC.

Każda agresja słowna, która ma wywoływać poczucie zagrożenia i lęk, wszelkie groźby, oskarżenia, straszenie, wyśmiewanie, manipulowanie poczuciem winy, upokarzanie, niszczenie ulubionych zabawek i przedmiotów należących do dziecka to PRZEMOC.

Każde zachowanie osoby dorosłej, które prowadzi do seksualnego zaspokojenia kosztem dziecka to PRZEMOC.

Brak zapewnienia odpowiednich warunków do życia dziecka, w tym odpowiedniej opieki zdrowotnej, odżywiania, edukacji, ubrania, schronienia oraz bezpiecznego domu to PRZEMOC.

Każde zaniechanie emocjonalne, gdy rodzice/opiekunowie nie zapewniają wsparcia emocjonalnego, miłości i uwagi, może być również formą PRZEMOCY.

Używanie technologii cyfrowych do szkolenia dziecka np. dręczenie w Internecie to PRZEMOC.

Jeżeli dziecko jest świadkiem stosowania przemocy domowej to również jest to PRZEMOC stosowana wobec niego.

Jak wygląda procedura „Niebieskie Karty”?

Procedura „Niebieskie Karty” jest to procedura postępowania/intervencji obejmująca działania wielu służb, mająca na celu zatrzymanie przemocy oraz pomoc w wychodzeniu z tej sytuacji. Działania są dostosowane do indywidualnych potrzeb osób.

Procedurę „Niebieskie Karty” może wszcząć: pracownik socjalny, policjant, żołnierz Żandarmerii Wojskowej, asystent rodziny, nauczyciel wychowawca lub nauczyciel znający sytuację dziecka, pedagog, psycholog, lekarz, pielęgniarka, położna, ratownik medyczny, przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Wszczęcie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza Niebieska Karta A po powzięciu informacji o podejrzeniu stosowania przemocy lub w wyniku zgłoszenia np. przez świadka stosowania przemocy. Wszczęcie procedury nie wymaga zgody osoby doznającej przemocy domowej ani osoby stosującej przemoc domową. Po wypełnieniu formularza Niebieska Karta A zostaje ona w ciągu 5 dni przekazana do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, a następnie przewodniczący w ciągu 3 dni powołuje grupę diagnostyczno-pomocową. W skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi pracownik socjalny i funkcjonariusz policji. Skład ten może zostać poszerzony o kolejne osoby w zależności od potrzeb. Następnie grupa diagnostyczno-pomocowa zapoznaje się z informacjami zawartymi w formularzu Niebieska Karta A i diagnozuje sytuację. Na spotkanie z grupą diagnostyczno-pomocową zostaje zaproszona osoba doznająca przemocy domowej. Takie spotkanie odbywa się w siedzibie Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Odolanowie. Grupa diagnostyczno-pomocowa wzywa także osobę podejrzaną o stosowanie przemocy domowej. Spotkanie takie ma na celu zmotywowanie do zaprzestania stosowania przemocy i zmiany zachowań

względem osoby doznającej przemocy domowej, a także przedstawienie konsekwencji zachowań przemocowych.

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” następuje w przypadku ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej bądź rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowanych działań. Następnie prowadzone są działania monitorujące przez okres 9 miesięcy.

SZCZEGÓŁOWYCH INFORMACJI DOT. PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY” UDZIELAJĄ PRACOWNICY SOCJALNI MIEJSKO-GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W ODOLANOWIE

Przemoc domowa jest przestępstwem ściganym przez prawo, zjawisko to występuje we wszystkich grupach społecznych niezależnie od poziomu wykształcenia czy sytuacji materialnej.

Przemocy nie można ignorować. Jej milczące akceptowanie szkodzi Tobie i Twoim najbliższym, a także udowadnia sprawcy, że może czuć się bezkarny. Przemoc domowa nie powinna być tematem tabu. Każdy z nas ma obowiązek interweniować i chronić dzieci oraz inne ofiary przemocy.

Gdzie szukać pomocy?

1. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Odolanowie, ul. Gimnazjalna 8c

- tel. 62 733 37 73;
- e-mail: mgopsodolanow@osw.pl;
- 2. Policja – nr alarmowy 112;
- 3. Niebieska Linia
  - 116 123 (telefon całodobowy);
- 4. Telefon zaufania dzieci i młodzieży
  - 116 111 (telefon całodobowy);
- 5. Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka
  - 800 121 212 (telefon całodobowy).

Agnieszka Wypyszyńska

Nowe zasady zbiórki zużytej odzieży

Od 2025 roku, zgodnie z przepisami Unii Europejskiej, wszedł w życie obowiązek selektywnego zbierania odpadów typu: tekstylia, odzież, obuwie. Odpadów takich nie można jak dotychczas wrzucać do pojemnika na odpady zmieszane. To zadanie gmin, które jest realizowane w ramach Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK).

W naszej gminie PSZOK jest zlokalizowany na Biadaszkach. Punkt czynny jest we wtorki i czwartki w godzinach 10.00-18.00 oraz w soboty 8.00-16.00.

Na pierwszy rzut oka nie zdajemy sobie sprawy, jak duże ilości odpadów wytwarza przemysł tekstylny. Tymczasem przeciętna Europejka czy Europejczyk co roku kupuje około 26 kg ubrań. Zgodnie z badaniami prowadzonymi przez Wspólne Centrum Badawcze (JRC) całkowita ilość odpadów włókienniczych – obejmująca odzież i obuwie, wyroby włókiennicze używane w gospodarstwach domowych, techniczne wyroby włókiennicze oraz odpady poprzemysłowe i przedkonsumenckie – w 2019 r. wyniosła 12,6 mln ton. Wygenerowano 5,2 mln ton odpadów odzieży i odpadów obuwniczych, co odpowiada około 11 kg odpadów na osobę rocznie w UE. Z tych samych badań wynika, że około 78% odpadów tekstyliów nie jest zbierana selektywnie. Aby to zmienić, wprowadzono osobną zbiórkę tego rodzaju odpadów.

Nasuwa się pytanie, czy zbiórka odzieży będzie się wiązać z koniecznością zakupu nowych pojemników, worków?

W naszej gminie nie będzie takiego wymogu, ponieważ odpady tekstylne będą przyjmowane tylko na PSZOK-u. Najlepiej zawozić tam zniszczone ubranie, a odzież, którą można ponownie użyć, przekazać organizacjom charytatywnym, które często organizują zbiórki. W ten sposób ograniczamy powstawanie odpadów, wspieramy ich ponowne użycie oraz gospodarkę obiegu zamkniętego. Warto jednak upewnić się, że oddawane rzeczy są w stanie nadającym się do użytku. Należy pamiętać, że odzież przekazywana do ponownego użycia nie jest traktowana jako odpad i nie wlicza się do poziomów recyklingu odpadów komunalnych. Bardzo ważną rolę odgrywają również świadome zakupy. Należy zwracać uwagę na jakość i trwałość produktów oraz zdecydować się na ubrania wykonane z recyklingowanych materiałów. Warto promować minimalizm i świadomą konsumpcję, zachęcając do kupowania tylko tych rzeczy, które są nam naprawdę potrzebne. Należy wrócić również do starych przyzwyczajeń, gdzie np. rzeczy dzieci były przekazywane sąsiadom czy znajomym. Mimo rosnącej popularności, recykling tekstyliów napotyka również pewne wyzwania.

Jednym z nich jest duże zróżnicowanie materiałów, z których wykonane są ubrania. Różnorodność tkanin i włókien utrudnia ich przetwarzanie i recykling. Dodatkowo, niektóre procesy recyklingowe mogą generować odpady, które wymagają dodatkowego przetwarzania. Właściwe sortowanie i segregacja odpadów tekstylnych są zatem niezbędne dla zapewnienia skutecznego recyklingu.

Co możemy oddawać na PSZOK w ramach zbiórki odzieży i tekstyliów?

Selektywna zbiórka odpadów tekstyliów i odzieży obejmuje między innymi zużytą odzież, obuwie, pościel, zasłony, ręczniki, obrusy, koce, firany, bieliznę, skarpetki, rękawiczki, czapki, szaliki, portfele, torebki, paski, galanterię skórzaną, plecaki, pluszowe zabawki. Od stycznia nastąpił duży wzrost ilości tekstyliów przyjmowanych na PSZOK-u, dlatego gmina zakupi dodatkowy kontener na tego rodzaju odpady. Jest to pewne utrudnienie dla mieszkańców i wymaga dodatkowego wysiłku, jednak należy mieć świadomość że osobna zbiórka odzieży przyczynia się do ochrony środowiska. Szacuje się, że przemysł tekstylny odpowiada za około 10% emisji gazów cieplarnianych, dlatego odzież nie może już trafiać do pojemników na odpady zmieszane.

Paweł Serafin

Korzystaj ze swoich pieniędzy - rozlicz PIT w Gminie Odolanów i wspieraj lokalne inicjatywy

Czas rozliczeń podatkowych nadszedł. Od dnia 15 lutego 2025 r. do 30 kwietnia 2025 r. podatnicy będą mogli rozliczyć PIT za rok 2024 za pomocą usługi Twój e-PIT. W odpowiednim formularzu PIT wskazujemy corocznie m.in. wysokość osiągniętych przychodów, koszty uzyskania przychodów i ulgi podatkowe oraz organizację pożytku publicznego, której ma być przekazany 1,5% zapłaconego przez nas podatku. Jednak nie wszyscy wiemy, że część środków z tego podatku zasili budżet gminy, w której mieszka podatnik.

Wykaz OPP mających siedzibę na terenie Gminy i Miasta Odolanów

Nr krs opp	Nazwa OPP
0000058894	Święty Marcin - Patron Ziemi Odolanowskiej
0000182775	Stowarzyszenie Miłośników Przyrody, Kultury, Aktywnego Wypoczynku, Pomocy Niepełnosprawnym „Razem Raźniej”
0000183175	„Fundacja im. Św. Rity na Rzecz Budowy Europejskiego Centrum Muzeum Haftu, Dom Pracy Twórczej, Kulturalnej i Religijnej na Ziemi Garkowskiej”
0000528768	Fundacja Centrum Terapii „Tęcza”

Źródło: <https://niw.gov.pl/opp/wykaz-opp/> ostatnia aktualizacja 07.02.2025r.

W ciągu ostatnich 5 lat do budżetu, z tytułu udziału w podatku dochodowym opłaconym przez mieszkańców Gminy i Miasta Odolanów, wpłynęło łącznie 69.838.428,57 zł (szczegółowe zestawienie w tabeli). Nie wszyscy jednak zwracamy uwagę na fakt, że często w samej deklaracji PIT z automatu wskazujemy adres zameldowania, który podajemy w oficjalnych dokumentach. **Jak pokazuje praktyka, niejednokrotnie adres zamieszkania nie jest tożsamy z adresem zameldowania, dlatego w tych przypadkach tak ważne jest, aby w deklaracji PIT wskazać adres faktycznego zamieszkania.** W ten sposób, każdy mieszkaniec Gminy i Miasta Odolanów może przyczynić się do wsparcia lokalnych inwestycji i mieć wpływ na poprawę jakości swojego życia. Im więcej mieszkańców wpisze w deklaracji formularzu PIT Gminę Odolanów jako miejsce swojego zamieszkania, tym więcej inwestycji będzie mogło być zrealizowanych. Środki z podatku przeznaczane są m.in. na rozwój infrastruktury lokalnej, budowę dróg, edukację, sport i kulturę.

Dodatkowo każdy podatnik może wesprzeć dowolnie wybraną przez siebie organizację pożytku publicznego (dalej OPP), przekazując jej 1,5% zapłaconego przez siebie podatku dochodowego. Obecnie na terenie Gminy

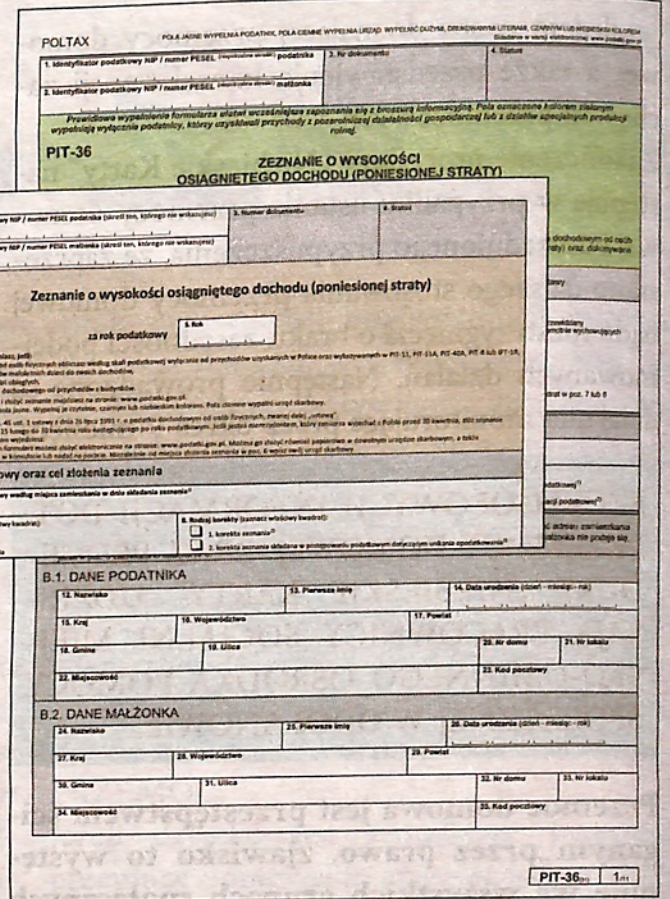
Wykaz Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Gminy i Miasta Odolanów

NR KRS OPP	Nazwa OPP	Cel szczegółowy (nazwa i adres OSP)
		Ochotnicza Straż Pożarna w Bonikowie, 63-430 Boników, ul. Długa 4
		Ochotnicza Straż Pożarna w Garkach, 63-430 Garki, ul. Główna 29
		Ochotnicza Straż Pożarna w Głińnicy, 63-430 Głińnica, ul. Odolanowska 34A
		Ochotnicza Straż Pożarna w Hucie, 63-430 Huta 47A
		Ochotnicza Straż Pożarna w Nabyszcach, 63-430 Nabyszyce 115
		Ochotnicza Straż Pożarna w Odolanowie, 63-430 Odolanów, ul. 1-go Maja 8
0000116212	Związek Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej	Ochotnicza Straż Pożarna w Racycach, 63-430 Raczyce, ul. Wiejska 14
		Ochotnicza Straż Pożarna w Świecy, 63-430 Świeca, ul. Szkolna 2
		Ochotnicza Straż Pożarna w Tarchałach Małych, 63-430 Tarchały Małe 48
		Ochotnicza Straż Pożarna w Tarchałach Wielkich, 63-430 Tarchały Wielkie, ul. Strażacka 3
		Ochotnicza Straż Pożarna w Uciechowie, 63-430 Uciechów, ul. Odolanowska 25
		Ochotnicza Straż Pożarna w Wierzbnie, 63-430 Wierzbno, ul. Strażacka 1

Przykład

L. Przekazanie 1,5% podatku należnego na rzecz organizacji pożytku publicznego (OPP)
 Jeśli podasz numer wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego (numer KRS) OPP wybranej z wykazu zamieszczonego na stronie Narodowego Instytutu Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego oraz wpiszesz kwotę, to złożysz wniosek o przekazanie tej kwoty OPP. W poz. 149 możesz podać cel, na jaki chciałbyś, aby wskazana przez Ciebie OPP przeznaczyła tę kwotę (cel szczegółowy). Jeśli zaznaczysz kwadrat w poz. 150, wyrazisz zgodę na to, żeby urząd skarbowy przekazał OPP: imię, nazwisko, adres wraz z informacją o kwocie z poz. 148.

147. Numer KRS 0000116212	Kwota dla OPP Kwota, jaką chcesz przekazać, nie może być większa niż 1,5% podatku należnego (1,5% kwoty z poz. 137). Zaokrąglij ją do pełnych dziesiątek groszy w dół.	148. 85 zł, 70 gr
149. Cel szczegółowy Ochotnicza Straż Pożarna w Bonikowie, Długa 4, Boników, 63-430 Odolanów		150. Wyrażam zgodę ☐

i Miasta siedzibę mają jedynie 4 podmioty posiadające status organizacji pożytku publicznego, którym można przekazać 1,5% podatku. Jednak to nie jedyne lokalne organizacje, którym można udzielić wsparcia.

Mieszkańcu, pamiętaj, rozliczając PIT, wskaz Gminę Odolanów jako miejsce swojego zamieszkania!

Rok	Dochody z tytułu wpływu z podatku dochodowego od osób fizycznych - udział przypadający gminie [zł]	Dynamika w stosunku do roku poprzedniego [%]
2020	12.285.897,00	rok bazowy
2021	13.731.125,00	↑ + 11,76%
2022	14.570.957,57	↑ + 6,12%
2023	11.242.705,00	↓ - 22,84%
2024	18.007.744,00	↑ + 60,17%
Łącznie	69.838.428,57	

Część podmiotów, takich jak stowarzyszenia, nie posiadają statutu OPP, ale można je wesprzeć za pośrednictwem innych funda-

cji czy instytucji posiadających ten status. Najlepszym tego przykładem są Ochotnicze Straże Pożarne działające na terenie naszej

Gminy. Bezpośrednio nie można im przekazać 1,5% PIT, jednak podczas wypełniania zeznania podatkowego możemy wpisać nr KRS 0000116212 Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz wskazać w rubryce cel szczegółowy: nazwę i adres OSP (koniecznie podając kod pocztowy), której zamierzamy udzielić wsparcia.

Na stronie internetowej Narodowego Instytutu Wolności Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego znajduje się aktualny - pełny - wykaz OPP.

Pamiętajmy, że nawet najmniejsza kwota ma znaczenie.

Justyna Smolarek

Apel do mieszkańców i organizacji działających na terenie Gminy i Miasta Odolanów

1,5 % PIT

Jeśli Państwa organizacja działa na terenie Gminy i Miasta Odolanów lub ktoś z mieszkańców, członków Państwa rodziny lub przyjaciół potrzebuje pomocy np. w leczeniu bliskiej osoby i nawiązał współpracę z podmiotem posiadającym status organizacji pożytku publicznego (OPP) w celu otrzymania 1,5% PIT, proszę o przekaza-

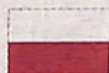
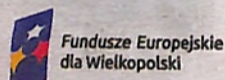
nie danych wskazanych w poniższej tabeli **w terminie do 10 marca 2025 r.:**

Nr KRS OPP	Nazwa OPP	Cel szczegółowy
------------	-----------	-----------------

Na podstawie otrzymanych od Państwa danych zostanie opublikowany w marcowym numerze Dzwonka Odolanowskiego aktualny wykaz OPP, którym będzie można przekazać 1,5% po-

datku, w ramach wsparcia inicjatyw lokalnych. Powyższe informacje można przekazać na adres email: justyna.smolarek@odolanow.pl, w tytule wiadomości wpisując: „Inicjatywa lokalna OPP – Gmina i Miasto Odolanów”, w terminie do 10 marca 2025 r.

Justyna Smolarek

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Wsparcie procesów edukacyjnych Ośrodków Wychowania Przedszkolnego na terenie Gminy i Miasta Odolanów

Kolejnym projektem edukacyjnym realizowanym na terenie Gminy i Miasta Odolanów jest projekt „Wsparcie procesów edukacyjnych Ośrodków Wychowania Przedszkolnego na terenie Gminy i Miasta Odolanów” realizowany w ramach Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 (FEW), współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+)

Od września 2024 roku na terenie Gminy i Miasta Odolanów realizowany jest projekt mający na celu poprawę dostępu do dobrej jakości edukacji przedszkolnej poprzez rozwijanie przedszkoli jako miejsc holistycznego rozwoju dziecka i zgodnie z jego indywidualnymi potrzebami oraz rozwijanie kompetencji nauczycieli.

W praktyce oznacza to, że w okresie trzech lat wychowankowie Przedszkola w Odolanowie oraz Oddziałów Przedszkolnych w Świecy, Hucie i Wierzbnie będą mieli możliwość uczestniczenia w dodatkowych zajęciach edukacyjnych, a nauczyciele tych placówek skorzystają z różnych form kształcenia w postaci kursów, szkoleń, warsztatów oraz studiów podyplomowych.

W wyniku rekrutacji przeprowadzonej we wrześniu ubiegłego roku, zajęcia rozpoczęło łącznie 211 dzieci, w tym 95 dziewczynek i 116 chłopców, a ich tematyka została dostosowana do zdiagnozowanych w ramach każdej placówki potrzeb. Prowadzone są zatem między innymi warsztaty plastyczne, muzyczne, zajęcia gimnastyczne, logopedyczne, korekcyjno-kompensacyjne, z języka angielskiego, ma-tematyki, arteterapii czy terapii ręki.

Kolejne rekrutacje do projektu planuje się we wrześniu 2025 i 2026 roku.

Placówki zostaną wyposażone w pomoce dydaktyczne, które wzbogacą ofertę edukacyjną. Działania projektowe zakończą się w sierpniu 2027 roku.

Projekt realizowany jest zgodnie z zasadą równości szans i niedyskryminacji, w tym

dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. W zajęciach realizowanych w ramach projektu zapewniono udział wszystkim zainteresowanym osobom, spełniającym kryteria formalne, bez jakiegokolwiek dyskryminacji, bez względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Ponadto pierwszeństwo miały osoby z niepełnosprawnościami.

Wszystkie dzieci, które zostały zgłoszone przez rodziców do projektu, zostały objęte wsparciem.

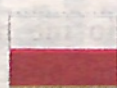
Wszyscy nauczyciele, którzy wyrazili chęć prowadzenia zajęć, zostali zatrudnieni w projekcie.

Treści przekazywane podczas zajęć nie są dyskryminujące, ośmieszające i są odpowiednią na potrzeby podopiecznych.

Całkowita wartość projektu to kwota 1 248 195,55 zł, z czego planowane dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) wynosi 998 556,42 zł.

#FunduszeUE lub #FunduszeEuropejskie

Katarzyna Gałęzka

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

Dofinansowane przez Unię Europejską – NextGenerationEU

Gminny żłobek z dotacją

Gmina i Miasto Odolanów otrzymała dofinansowanie na realizację zadania: „Budowa żłobka „Pierwsze kroki” w ramach programu Maluch+ 2022-2029”.

Zadanie realizowane jest w ramach rządowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Maluch+” 2022-2029 po zmianie Aktywny Maluch.

Zakres przedsięwzięcia obejmuje utworzenie 40 miejsc opieki nad dziećmi do lat 3.

W ramach planowanego zadania budynek Szkoły Filialnej SP Nabyszyce w Glińnicy zostanie dostosowany dla potrzeb najmłodszych. Zakres rzeczowy obejmuje roboty budowlane polegające na: rozbiórce istniejącej dobudówki oraz istniejących utwardzeń, przebudowę oraz zmianę sposobu użytkowania części po-

mieszczeń istniejącego budynku, adaptację pomieszczeń, rozbudowę istniejącego budynku, budowę obiektów małej architektury, demontaż części istniejących urządzeń placu zabaw oraz montaż nowych, budowę wiat typu „carport” wraz z instalacją fotowoltaiczną, budowę miejsc postojowych (w obrębie „carport’ów”), wymianę ogrodzenia oraz budowę nowego ogrodzenia w obrębie boksu śmietnikowego, nasadzenie zieleni, budowę utwardzeń, chodników, ciągów komunikacyjnych. Dodatkowo, w ramach zadania, zaplanowano umeblowanie obiektu poprzez zakup i montaż wyposażenia oraz zakup pomocy dydaktycznych.

W wyniku realizacji zadania powstanie 20 pomieszczeń w tym: wiatrolap, komunikacja (korytarz), pom. dyrektora, pom. porządko-

we, zmywalnia, rozdzielnia cateringowa, magazyn brudnych termosów, brudownik, wózkownia, szatnia, sala żłobka nr 1, łazienka, sala żłobka nr 2, łazienka, wc, pom. socjalne, umywalnia, wc. zewnętrzne, przedsionek, kotłownia.

Obecnie na terenie Gminy i Miasta Odolanów dostępnych jest 29 miejsc w żłobku prywatnym.

Celem programu jest przede wszystkim wsparcie w tworzeniu nowych miejsc opieki i ich funkcjonowaniu. Miejsca opieki, powstałe dzięki programowi, umożliwią aktywizację zawodową rodziców, którzy dotychczas nie mogli podjąć pracy ze względu na konieczność sprawowania bezpośredniej opieki nad dziećmi do lat 3.

Kosztorysowa wartość projektu:
3 395 706,43 zł.

Dofinansowanie na utworzenie żłobka:

2 830 377,60 zł z programu Maluch + .

Środki z KPO w formie wsparcia bezzwrotnego w kwocie **2 301 120,00 zł**, oraz środki z budżetu państwa na finansowanie podatku VAT jako uzupełnienie do środków KPO w kwocie **529 257,60 zł**.

Dodatkowo gmina otrzymała środki finansowe w kwocie **1 203 840,00 zł** na funkcjonowanie żłobka w okresie 3 lat pochodzące ze środków KPO. Łączna kwota wsparcia w ramach realizacji zadania wyniosła **4 034 213,60 zł**.

#FunduszeUE, #FunduszeEuropejskie, #Next-GenerationEU

Katarzyna Gałęzka

Dlaczego marka miasta jest ważna?

Czy zastanawialiście się kiedyś, dlaczego jedne miasta przyciągają turystów, inwestorów i nowych mieszkańców, podczas gdy inne pozostają w ich cieniu? Odpowiedź jest prosta: silna marka miasta. To właśnie ona sprawia, że miejsce staje się rozpoznawalne, atrakcyjne i pełne możliwości.

Marka miasta to nie tylko logo czy slogan promocyjny. To cały zestaw skojarzeń, emocji i unikalnych cech, które wyróżniają dane miejsce. Może to być jego historia, kultura, architektura, wydarzenia czy styl życia mieszkańców. Dobrze zbudowana marka wzmac-

nia poczucie tożsamości i dumy lokalnej społeczności oraz podnosi jakość życia.

Jaki są korzyści silnej marki miasta?

Większa atrakcyjność turystyczna

Miasto z wyrazistą marką staje się celem podróży dla turystów. Znane na całym świecie przykłady, jak Paryż, Nowy Jork czy Kraków pokazują, że odpowiednio wykreowany wizerunek może przyciągać miliony odwiedzających.

Rozwój gospodarczy

Miasta z silną marką są atrakcyjniejsze dla inwestorów i przedsiębiorców. Stabilna gospodarka i pozytywny wizerunek zwiększają szanse na powstawanie nowych miejsc pracy oraz rozwój lokalnych firm.

Wzrost liczby mieszkańców

Ludzie chętniej osiedlają się w miejscach, które oferują wysoki standard życia, atrakcyjne wydarzenia i dobrą infrastrukturę. Silna marka miasta przyciąga nowych mieszkańców, co sprzyja jego rozwojowi.

Budowanie dumy i tożsamości lokalnej

Kiedy mieszkańcy czują się związani z miastem, chętniej angażują się w lokalne inicjatywy, wspierają rozwój kultury i uczestniczą w wydarzeniach. To kluczowy element wzmacniania wspólnoty.

Każdy mieszkaniec może mieć wpływ na kształtowanie wizerunku swojego miasta. Udział w konsultacjach społecznych, grupach roboczych czy lokalnych wydarzeniach to doskonała okazja, aby wpłynąć na strategię promocji. Ważne jest, by dbać o pozytywny przekaz o swoim mieście – zarówno w rozmowach, jak i w mediach społecznościowych.

Jeśli zależy Ci na przyszłości Twojego miasta, zaangażuj się w budowanie jego marki! Twoja opinia i pomysły mogą przyczynić się do realnych zmian. Wspólnie możemy stworzyć miejsce, z którego wszyscy będziemy dumni!

Michał Walków

Zimowe półkolonie dla dzieci z terenu Gminy i Miasta Odolanów

Ferie zimowe to czas odpoczynku, ale także idealna okazja do nauki i rozwoju poprzez zabawę. Z inicjatywy Urzędu Gminy i Miasta Odolanów zakończył się trwający od 17 stycznia 2025r. wypoczynek dla dzieci zorganizowany w budynkach: Zespołu Szkół w Odolanowie (61 osób), Szkoły Podstawowej im. Polskich Sportowców w Tarchalach Wielkich (21 osób), Szkoły Podstawowej im. Ignacego Łukasiewicza w Garkach (29 osób), Szkoły Podstawowej w Uciechowie (32 osoby), Szkoły Podstawowej w Raczycach (21 osób), Szkoły Podstawowej w Nabyszycach (14 osób), Szkoły Podstawowej im. Janusza Korczaka w Hucie (17 osób) oraz Szkoły Podstawowej w Wierzbnie (14 osób).

Łącznie z wypoczynku skorzystało 239 dzieci.

Półkoloniści, jak zawsze, mieli zapewni-ony szeroki wachlarz aktywności i rozrywek. W planie tegorocznych półkolonii były między innymi wyjazdy na basen w Odolanowie, do kina, na lodowisko w Ostrowie Wlkp., a także wyjazd do wrocławskiego Muzeum Iluzji i na ściankę wspinaczkową. Ponadto w celu uświadomienia dzieci o potencjalnych zagrożeniach oraz ich bezpieczeństwie odbyły się pogadanki profilaktyczne prowadzone przez psychologa - pana Krystiana Woźniaka oraz Policję, profilaktykę uzależnień omówiły panie z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Odolanowie - Jolanta Wojciechowska, Kamila Pierzchot oraz Karolina Chudy. Ponadto podczas trwania półkolonii opiekunowie zorganizowali wiele ciekawych zabaw, gier i zajęć.

Półkolonie były dofinansowane ze środków Gminy i Miasta Odolanów.

W imieniu Burmistrza Gminy i Miasta Odolanów oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych składamy serdeczne podziękowania dyrektorom szkół za udostępnienie pomieszczeń oraz kadry zaangażowanej w opiekę nad dziećmi.

Anna Iwanek

Hania Maciejewska w finale konkursu fortepianowego WroClavile

Nasza uzdolniona pianistka, sekcji fortepianu ODK Jakuba Kamzola, w sobotę 25 stycznia 2025r. zmagala się podczas II etapu Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego we Wrocławiu. Hania znakomicie wykonała program i werdyktem jury dostała się do finału konkursu, który odbędzie się w maju 2025 roku. Hani gratulujemy wspaniałych umiejętności, talentu oraz sukcesu i życzymy, wraz z instruktorem p. Jakubem Kamzolem, dalszych wspaniałych osiągnięć.

Janusz Lizurej

Wyjazd do Sanktuarium w Kobylinie - 29.01.2025 roku

Dzięki pomysłowi i inicjatywie księdza Błażeja Jędrzejaka, wikariusza Parafii św. Marcina w Odolanowie, zorganizowany został wyjazd do Klasztoru Franciszkanów oraz Sanktuarium Parafii rzymskokatolickiej pw. Matki Bożej przy Żłóbku w Kobylinie. Odbył się on w dniu 29 stycznia 2025 roku, a wzięli w nim udział mieszkańcy Odolanowskiego Domu Pomocy Społecznej i seniorzy z Dziennego Domu Senior+ w Odolanowie. Na miejscu ksiądz Błażej odprawił dla uczestników wyjazdu mszę świętą w towarzystwie odolanowskiego orga-

nisty pana Jana Szkudlarza oraz ministrantów. Po jej zakończeniu franciszkanin, ojciec Noe, przybliżył wszystkim uczestnikom wyjazdu historię Kościoła i Zakonu Braci Mniejszych funkcjonującego przy Sanktuarium. Na zakończenie odbyło się wspólne spotkanie przy kawie i drobnym słodkim poczęstunku. Pod-

jęte działanie spotkało się z dużym zainteresowaniem ze strony mieszkańców oraz seniorów i planowana jest kontynuacja podobnych przedsięwzięć w przyszłości.

Gminno – Miejskie Centrum Pomocy
w Odolanowie

Wspólne kolędowanie w GMCP Odolanów - 03.02.2025 r.

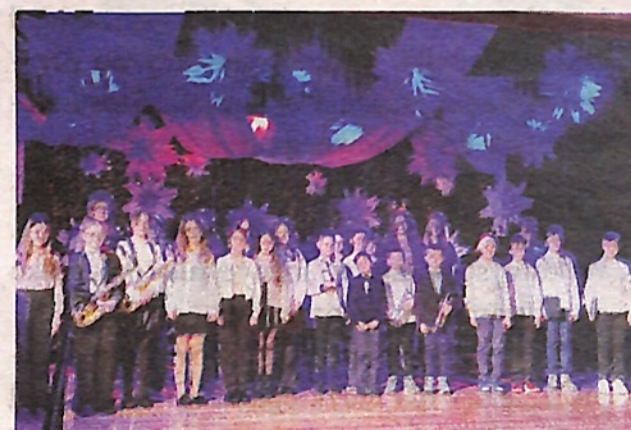
Podejmując działania na rzecz integracji międzypokoleniowej, w dniu 3 lutego 2025 roku odbyło się spotkanie utrzymane w klimacie niedawno minionych świąt Bożego Narodzenia. Miejscem wspólnego spotkania połączonego z kolędowaniem był Odolanowski Dom Pomocy Społecznej, a wzięli w nim udział mieszkańcy Domu – osoby w podeszłym wieku i osoby z niepełnosprawnością – uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy w Odolanowie. Była to również forma integracji wewnątrz odolanowskiego Gminno – Miejskiego Centrum Pomocy pomiędzy jednostkami wchodzącymi w jego struktury organizacyjne. Spotkania tego typu dają wiele możliwości oddziaływania i wpływają bardzo pozytywnie na ich uczestników, pozwalając na budowanie nowych więzi i relacji interpersonalnych, otwierają na wzajemne kontakty i integrację w szerokim jej znaczeniu, a jednocześnie dają wiele radości i pozytywnych emocji.

Gminno – Miejskie Centrum Pomocy
w Odolanowie

Koncert Kolęd Szkoły Muzycznej w Odolanowie - 15.01.2025 r.

Korzystając z zaproszenia Odolanowskiego Domu Kultury, uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy w Odolanowie, mieszkańcy Odolanowskiego Domu Pomocy Społecznej i seniorzy z Dziennego Domu Senior+ w Odolanowie wzięli udział w Koncercie Kolęd. Koncert odbył się w sali koncertowej ODK, a swoje wspaniałe talenty muzyczne przed wszystkimi zebranymi zaprezentowali uczniowie Państwowej Szkoły Muzycznej I Stopnia w Odolanowie.

*Gminno – Miejskie Centrum Pomocy
w Odolanowie*

Co powstaje z plastiku?

Segregacja odpadów to pojęcie odmiennie przez wszystkie przypadki przez ostatnie lata. Ale po co ona jest? Dlaczego nie możemy wrzucać wszystkiego do jednego pojemnika?

Robimy to, aby ograniczyć ilość odpadów trafiających na składowiska i ponownie wykorzystać odpady. Jednym z najtrudniejszych procesów jest recykling tworzyw sztucznych. Recykling plastiku niesie ze sobą wiele korzyści i czyni ten istotny materiał bardziej zrównoważonym. To system, dzięki któremu możemy ponownie wykorzystać plastik przeznaczony na wysypiska. Pozwala nam chronić zasoby naturalne i oszczędzać energię potrzebną do produkcji nowego materiału. Po odseparowaniu plastik trafia do zakładów recyklingu, gdzie rozpoczyna swoją podróż, która przekształca go w płatki materiału recyklingowego.

Recykling plastiku oznacza proces jego odzyskiwania, czyli wtórnego użycia. Dzieli się na upcycling i downcycling. W procesie pierwszego powstają przedmioty o większej wartości w stosunku do przedmiotu pierwotnego, a w drugiego o mniejszej.

Jak sprawdzić, czy plastik podlega recyklingowi?

Najlepiej poszukać odpowiedniego oznaczenia. Dzięki temu można się dowiedzieć, z jakiego konkretnego tworzywa sztucznego wykonana jest rzecz. Najczęściej występujące rodzaje plastiku to:

- PET – politereftalan etylenu. Spotykany i wykorzystywany najczęściej – zastąpił szklane butelki. Wykorzystywany do przechowywania jedzenia oraz picia. Stosunkowo łatwy do ponownego wykorzystania.
- HDPE – polietylen wysokiej gęstości. Mocniejszy, twardszy i wytrzymalszy od PET. Wykorzystywany w medycynie oraz jako opakowanie np. detergentów.
- PP – polipropylen. Uznawany za najbezpieczniejszy dla ludzkiego zdrowia materiał sztuczny. Wykorzystywany w gastronomii przy produkcji opakowań na żywność i napoje. Może być wykorzystywany wielokrotnie, nadaje się do recyklingu.
- PS – polistyren. Używany głównie do produkcji styropianów, jednorazowych kubeczków. Z uwagi na to, że zawiera toksyczne substancje, jego recykling jest nieopłacalny.
- PVC – polichlorek winylu. Wykonywana z niego jest np. folia spożywcza, ale również strzykawki. Używany jest na wiele różnych sposobów. Jego recykling jest możliwy, ale

głównie w przypadku odpadów budowlanych.

- LDPE – polietylen niskiej gęstości. Używany w foliach bąbelkowych, pojemnikach na żywność, w kartonach na mleko, w workach do segregacji odpadów. Rzadko wykorzystywany ponownie.

Zacznijmy od tego, że popyt na plastik z recyklingu rośnie i wykorzystuje go wiele sektorów: od budownictwa przez meblarstwo i przedmioty codziennego użytku po motoryzację, od rolnictwa przez tekstylia po firmy produkujące opakowania.

Na przykład, rPET jest powszechnie wykorzystywany do produkcji nowych butelek do napojów. Możemy powiedzieć, że jest to jeden z nielicznych rodzajów tworzyw sztucznych, który nawet po recyklingu nadal jest

METALE I TWORZYWA SZTUCZNE

reklamówki i torby foliowe

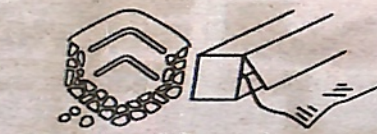
plastikowe opakowania po kosmetykach i chemii gosp.

plastikowe butelki, baniaki po wodzie i żywności

opakowania po produktach spożywczych

styropian i folie opakowaniowe

plastikowe doniczki

puszki stalowe po konserwach, puszki aluminiowe po napojach

opakowania po kawie, słodyczach, chipsach itp.

opakowania Tetra Pak, np. po napojach i mleku

metalowe opakowania

metalowe zakrętki, kapsle

opakowania z folii aluminiowej

PAMIĘTAJ!

Wyrzucaj tylko czyste opakowania, bez zawartości.

Zawsze staraj się zmniejszyć objętość odpadów, np. zgniatając butelki.

NIE WRZUCAMY

opakowań z zawartością, zabrudzonych opakowań, pojemników po smarach, zużytych akumulatorów i baterii, tworzyw sztucznych pochodzenia medycznego, mokrych folii, opakowań po środkach chwastobójczych i owadobójczych, puszek po lakierach i farbách, opakowań po aerozalach, złomu z rozbiórek lub remontów, części samochodowych.

wykorzystywany do tego samego celu, zgodnie z zasadą „od butelki do butelki”. Przetworzone jednorazowe **butelki PET mogą dostać drugie życie jako zupełnie nowe butelki rPET**. Pierwszą butelkę wykonaną w 100% z plastiku z recyklingu wprowadził na polski rynek w 2019 r. producent wody Żywiec Zdrój. Miała ona pojemność 5l, a jej produkcja generowała o 45% mniejszy ślad węglowy niż wytworzenie identycznej butelki z tworzywa pierwotnego. Kilka lat później butelki o pojemności 1l wyprodukowane w 100% z rPETu wprowadziła również Nałęczowianka, rPET jest wykorzystywany do produkcji włókien tekstylnych, używanych do produkcji odzieży roboczej ognioodpornej, odzieży technicznej i sportowej oraz zwykłego, zrównoważonego odzieżowego ubioru.

HDPE, który jest recyklingowany z opakowań naszych detergentów i mydeł, jest wykorzystywany do produkcji rur do kanalizacji, ale także do produkcji różnych przedmiotów i elementów wyposażenia miejskiego.

Z recyklingowanego polietylenu głównie powstają różnego rodzaju torby i worki na różne cele, podczas gdy przedmioty z plastiku recyklingowego, takie jak pojemniki na śmieci, doniczki czy skrzynki przeznaczone dla zwierząt, domu i ogrodu są głównie wykonane z recyklingowanego polipropylenu.

A oto kilka konkretnych przykładów recyklingu plastiku:

- Nowa ławka w parku mogła być wykonana z 25 kg mieszanego plastiku.
- Siedzisko krzesła mogło zostać wyprodukowane z 10 butelek plastikowych (HDPE).
- Koszyk w supermarkecie, do którego wkładacie zakupy, mógł powstać z 23 butelek plastikowych (PET).
- Cholewka butów mogła zostać wyprodukowana z 40 butelek PET.
- Wasza kuchnia mogła być wykonana z 1000 butelek PET.
- Z tworzyw z recyklingu wyprodukowano wybrane pojemniki, organizery, wieszaki i wiele innych produktów popularnej szwedzkiej marki produkującej meble.
- Przedmioty użytkowe oraz mniejsze i większe dzieła sztuki z recyklowanego plastiku są produkowane z plastiku. Ramy luster, wazy, świeczniki, piórniki, podstawki, efektowne panelowe dzieła sztuki oraz wielkoformatowe płyty stosowane do produkcji mebli i drzwi, jako okładziny ścienne, blaty, ścianki działowe.

Czy wiesz że?

- Recykling plastiku to również oszczędność energii. Każda plastikowa butelka poddana recyklingowi pozwala zaoszczędzić energię potrzebną do działania telewizora LED przez 4 godziny.
- Wrzucone do morza plastikowe torby zabijają w ciągu roku około 1 mln morskich zwierząt.
- Rozkład tworzyw sztucznych w przyrodzie trwa setki lat.
- Z opakowań kartonowych po mleku i sokach produkuje się trwałe, wodoodporne kompozyty wykorzystywane w budownictwie oraz przy produkcji mebli.

Jakie jeszcze korzyści przynosi segregacja i recykling tworzyw sztucznych?

Oszczędność surowców naturalnych

Jedną z kluczowych zalet recyklingu odpadów tworzyw sztucznych jest oszczędność surowców naturalnych. Tworzywa sztuczne, takie jak polietylen, polipropylen czy polichlorek winylu, są wytwarzane z wykorzystaniem surowców pochodzenia petrochemicznego, takich jak ropa naftowa i gaz ziemny. Zużywanie naturalnych surowców nieodnawialnych przyczynia się do degradacji środowiska naturalnego i wyczerpywania jego zasobów. Recykling umożliwia ponowne wykorzystanie zużytych plastikowych odpadów jako surowca wtórnego, co redukuje zapotrzebowanie na nowe surowce i ogranicza ich wyczerpywanie.

Redukcja emisji gazów cieplarnianych

Recykling odpadów tworzyw sztucznych przyczynia się również do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Tworzenie nowych tworzyw sztucznych z surowców pochodzenia petrochemicznego jest procesem energochłonnym, który wiąże się z emisją szkodliwych gazów, takich jak dwutlenek węgla i metan. Recykling plastikowych odpadów wymaga z kolei znacznie mniejszej ilości energii, co przekłada się na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych.

Ograniczenie zaśmiecania przestrzeni lądowych i wodnych

Ważnym aspektem recyklingu odpadów tworzyw sztucznych jest ograniczenie zanieczyszczenia środowiska. Plastikowe odpady niepoddane przetworzeniu często trafiają do środowiska naturalnego, gdzie zakłócają

nie tylko krajobraz, ale również równowagę ekosystemów. Plastik zaśmieca rzeki, morza i lądy, powodując szkody dla fauny i flory. Może on rozkładać się przez setki lat, uwalniając szkodliwe substancje chemiczne

i zanieczyszczając wodę oraz glebę. Poprzez recykling tworzyw sztucznych możemy zmniejszyć ilość odpadów plastikowych trafiających do środowiska.

Ochrona zwierząt

Recykling odpadów tworzyw sztucznych ma również istotny wpływ na ochronę organizmów żyjących na lądzie i w wodzie. Plastikowe odpady, które nie są odpowiednio usuwane i przetwarzane, często stają się pułapką dla zwierząt i ryb. Ptaki, ssaki morskie i ryby często na przykład mylą plastik z pokarmem, co może prowadzić do ich śmierci przez zadławienie lub zatrucie. Poprzez recykling możemy ograniczyć ilość plastikowych odpadów dostępnych dla zwierząt, co przyczynia się do ochrony ich życia oraz siedlisk.

Co my możemy zrobić?

Aby chronić środowisko i oszczędzać surowce, musimy zacząć od siebie. Możemy to zrobić, odpowiednio segregując odpady. Tworzywa sztuczne, zanim trafią do zakładów recyklingu, muszą być odpowiednio posegregowane. W naszej gminie tworzywa sztuczne trafiają do żółtych worków/pojemników razem z drobnymi metalami. Przypomnijmy, jakie odpady muszą trafiać do żółtego worka.

Paweł Serafin

- Urzędowe złomowanie pojazdów
- Skup aut, zapewniamy własny transport
- Sprzedaż części • Serwis ogumienia

Szklarka
ul. Myślniewska 54
tel. 602721935, 533196537

Barycz

– rzeka możliwości?

Barycz jest bez wątpienia jednym z najważniejszych punktów na mapie naszej okolicy, tworząc charakterystyczne dla naszego regionu warunki krajobrazowe i przyrodnicze. Jednakże czy mieszkańcy oraz władze naszej gminy próbowały wykorzystać jej potencjał przez ostatnie kilkadziesiąt lat? Czy Odolanów jest w stanie wykorzystać to, co mamy od wieków? Czy gmina jest skazana na uznawanie jej jako „nijakiej” na mapie regionu?

Zadając pytanie: „Gdzie leży Barycz”, duża część mieszkańców naszej gminy jest w stanie powiedzieć dokładnie przez jakie miejscowości przepływa ta rzeka. Jednakże, rozmawiając z ludźmi z różnych części Polski, każdy z nich wskazuje okolice Milicza, Żmigrodu czy bliżej nieokreślonego regionu Dolnego Śląska. Często zdarza mi się, że dopowiadam,

która przez wieki wpływała i wpływa na naszą historię, jest tak słabo kojarzona z naszą gminą?

Przyroda, której nie znamy

Barycz, jako rzeka, jest bardzo specyficznym tworem geograficznym i geologicznym. Jej powstanie związane jest z topnieniem lodowca,

Dopiero w okolicach Milicza Barycz zwiększa swój sływ i zaczyna płynąć głębszym korytem. Z tego też powodu, według źródeł językowych, nazwa Barycz wzięła się od starosłowiańskiego słowa „bara” oznaczającego bagno, mokradło. Sama historia powstania miasta Odolanów związana jest z bagiennymi terenami wokół rzeki, ponieważ według zapisków historycznych, rozbójnicy z Bogdaju, chcąc schować swoje kosztowności z dala od ich miejsca zamieszkania, znaleźli miejsce odizolowane, oddalone – Odolanów. Dolina Baryczy jest uznawana za jedno z najpiękniejszych i najistotniejszych przyrodniczo regionów w województwie dolnośląskim, ze względu na możliwości obserwacji ptaków, wilgotne lasy, jak i ciekawą historię. Jak wygląda to w Wielkopolsce? Czy mamy możliwość pochwalenia się czymś równie ciekawym? Jak najbardziej.

Wielkopolska części Doliny Baryczy to miejsce rozpoczęcia biegu rzeki, w naszym województwie Barycz przyjmuje swój bagienny charakter, co tworzy równie dobre warunki do obserwacji ptaków, jak na Stawach Milickich. Oprócz tego nasza gmina na swoim terenie posiada kompleks naturalnych i półnaturalnych łąk wilgotnych i turzycowisk nazywanych w nomenklaturze naukowej „Łąkami Odolanowskimi”. Jego zasięg obejmuje obszar pomiędzy Odolanowem i Raczycami a Bonikowem i Garkami, gdzie przepływa skanalizowana Barycz oraz jej mniejsze odpływy – Wisiołek i Złotnica. W miejscu tym znajdują się jednokośne lub dwukośne łąki wilgot-

iz Barycz ma swoje początki w Wielkopolsce, na co otrzymuję zwykle wyrazy dużego zdziwienia lub pytanie zwrotne: „Czym szczyści się nasz region?”. Wtedy też ciężko mi powiedzieć, czym dokładnie może pochwalić się nasz region, oprócz wydobycia gazu. Sam sobie też zadaję pytania: Czy wielkopolska część Baryczy jest tak mało znana? Czy rzeka, która zaczyna się w naszym sąsiedztwie,

którego spływająca woda spowodowała wypłaszczenie się terenu. Barycz przejęła koryto starszej rzeki, ponieważ nie posiadała na tyle dużego przepływu, aby wyrzeźbić je na nowo. Wskutek tego Barycz zaczęła rozlewać się na kilka mniejszych strumieni, tworzących zabagnione tereny wokół siebie, jednocześnie nie powiększając swojej szybkości sływu, który do dziś jest jednym z najniższych w Polsce.

ne, zwykle tzw. łąki trzęślicowe, na których znaleźć można wiele gatunków chronionych ptaków, owadów czy (co ważniejsze) roślin, w tym storczyków. Im teren bardziej wilgotny, tym bliżej mu do turzycowiska, które jest miejscem bytowania dla wielu gatunków okolo wodnych takich jak czapla biała czy torfowców. Co równie ciekawe, większość tych ekosystemów była i jest tworzona przez człowieka, ponieważ systematyczne koszenie (dwa razy na rok, coroczne czy nawet co dwa lata) powoduje, że nie dochodzi do zmniejszenia się liczby gatunków roślin. Takie działania powodują, że różnorodność biologiczna jest zachowana. Sama warstwa przyrodnicza skrywa jeszcze wiele, ponieważ „nasza” część Baryczy pod względem naukowym jest bardzo słabo opisana, prawdopodobnie wiele rzeczy jest jeszcze do odkrycia.

Szersze perspektywy

Z perspektywy gminy i regionu Dolina Baryczy stanowi ogromny potencjał turystyczny, którego przykład można zauważyć w Mili-czu. Oddolne działania mieszkańców, które zostały wsparte przez władzę gminy i powiatu spowodowały, że Dolina Baryczy została skojarzona z tym miastem. Przedsiębiorcy oraz mieszkańcy skorzystali z takiej sytuacji, ponieważ turyści, korzystając z usług w tym regionie, zostawiają swoje pieniądze.

Czy nasza gmina może pójść podobną ścieżką? Tak, tylko jako mieszkańcy i administracja musimy przygotować coś, co przyciągnie turystów. W ostatnich latach wybudowano dużą liczbę ścieżek rowerowych, jednakże czy turysta ma jakiś cel, jadąc do Garek, Bab, Świecy czy Tarchał Wielkich? Czy znamy historię tych miejscowości? Czy mamy przygotowane jakiegokolwiek opracowanie, które da nam możliwość opowiedzenia historii tych czy innych miejscowości?

Wsparcie dla lokalnych działaczy i przedsiębiorców w zakresie turystyki i tworzenia lokalnej tożsamości, organizowanie wydarzeń kulturalnych oraz współpraca z instytucjami zajmującymi się ochroną środowiska, jak i historią stwarza możliwości wzrostu liczby turystów. Inwestycje w infrastrukturę turystyczną, takie jak budowa kolejnych ścieżek rowerowych czy rozbudowa masowej komunikacji, pomoże polepszyć komunikację pomiędzy wsiami i punktami turystycznymi, a wyznaczenie i budowa punktów widokowych wraz z kładkami pozwoli na dostanie się do mniej dostępnych miejsc, co mogłoby pomóc w przyciągnięciu nowych gości. Co istotne, w ostatnich latach zainteresowanie turystyką małomiasteczkową, dzięki której możemy odkrywać małe, urokliwe miejscowości, jak i samą Doliną Baryczy rośnie, co nie powinno pozostać bez odzewu dla nas, jako mieszkańców gminy.

Zrównoważona gospodarka

Mówiąc o możliwościach płynących z Bary-

czy, należy wspomnieć o gospodarce. Z punktu widzenia ochrony mienia i życia, zachowanie naturalnych cieków i obszarów łąkowych czy odtwarzanie terenów zalewowych jest kluczowym aspektem zapobiegania pożarom, powodziom oraz suszom. Stale wilgotna gleba organiczna potrafi przyjąć znaczne ilości wody, w przeciwieństwie do jej przesuszonej wersji, która takie możliwości traci. Woda powinna być magazynowana przez cały rok tak, aby w okresie największych opadów gleba mogła przyjąć ich nadmiar. Jest to szczególnie ważne dla rolników, których plony zależą od ilości wody w całym ekosystemie, nie tylko w obrębie określonego kawałka pola czy łąki. Przy aktualnym problemie suszy (który również dotyka naszą gminę) oraz wzrastającej temperaturze, mokradła są w stanie lokalnie obniżyć temperaturę otoczenia poprzez pochłanianie ciepła przez wodę. Aspekt ten wpływa pozytywnie na nasze zdrowie, jak i plony rolnicze. Dodatkowo gospodarstwa rolne mogą zaimplementować rozwiązania związane z paludikulturą, czyli rolnictwem na mokradłach, które łączą elementy ochrony wód powierzchniowych oraz uprawy roślin. Ten sposób gospodarowania można połączyć z agroturystyką, która przyciąga grono osób z większych ośrodków miejskich po to, aby odpocząć przy dźwiękach i krajobrazach wsi.

Oprócz tego rozwój wcześniej wspomnianej turystyki prowadzi do rozwoju bazy noclegowej, w tym pensjonatów, ośrodków wypoczynkowych oraz kwater prywatnych, dzięki czemu rozwija się cała gałąź usług, co daje możliwość zarobku dla lokalnych przedsiębiorców i stworzenia nowych miejsc pracy.

Podsumowanie

Powyższy tekst jest prawdopodobnie wstępem do dalszej rozmowy na temat Doliny Baryczy na łamach naszej lokalnej gazety, jednakże powinniśmy odpowiedzieć sobie na zadane na początku artykułu pytania: **Czy Odolanów jest w stanie wykorzystać to, co mamy od wieków?** Czy jesteśmy skazani na „nijakość” gminy względem innych regionów? Osobiście uważam, że jesteśmy w stanie wykorzystać podarowane nam warunki przyrodnicze, jednakże my, mieszkańcy gminy, musimy pracować na to, aby wykorzystać „rzekę możliwości” wskazaną w tytule. Dolina Baryczy, jej piękno przyrodnicze oraz całokształt, jaki znamy, może stać się fundamentem zarówno dla rozwoju turystycznego, jak i gospodarczego naszej okolicy, tylko od nas zależy, czy uda nam się wyeksponować to piękno.

Miłosz Wewior

Fot. Łukasz Wróbel / Patryk Cannon

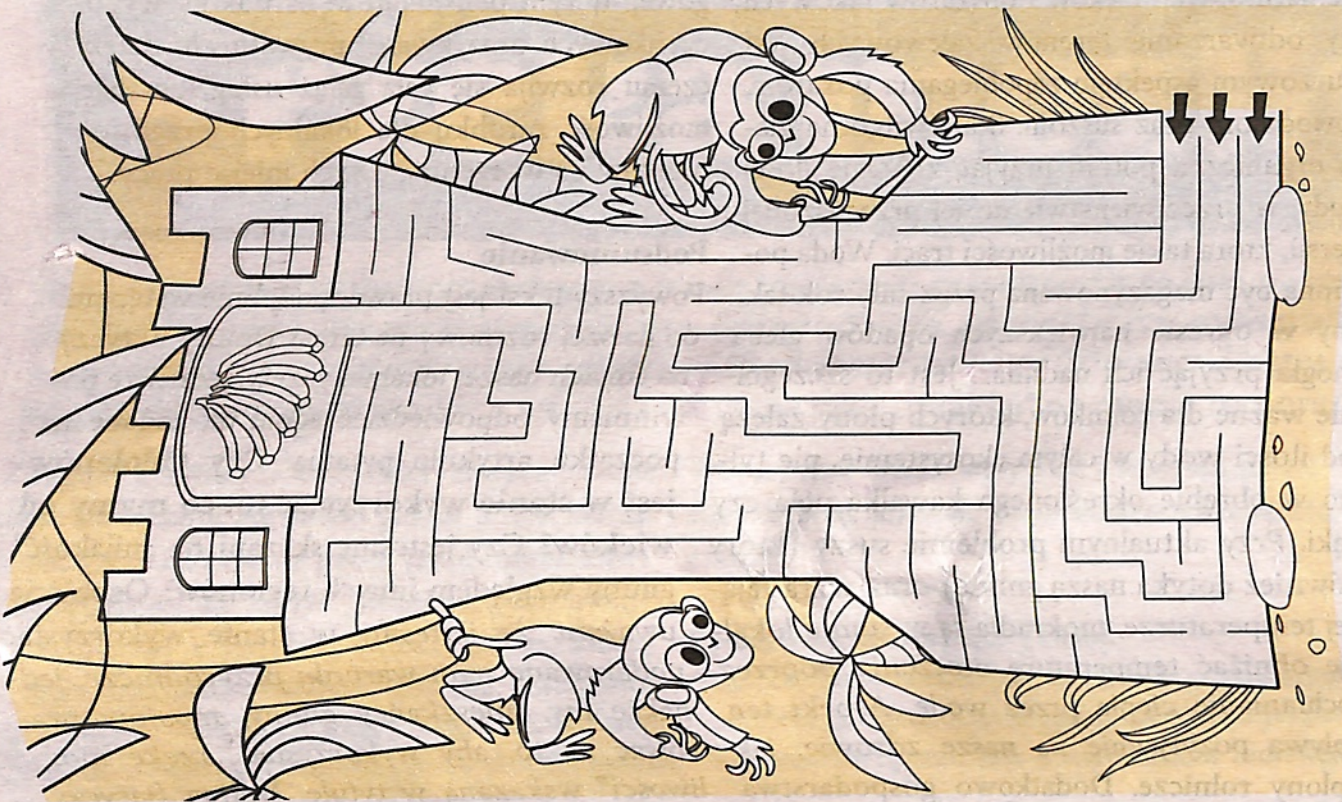
Sudoku

	8		4	2	9	1		
	3	2	9	6	1			
4				3		2		
	7		4	6				
1	2		3	9				8
9		1	8	3				
7		2	9	4	8			
3	9	6		4		2		
	4			5	1	9	7	

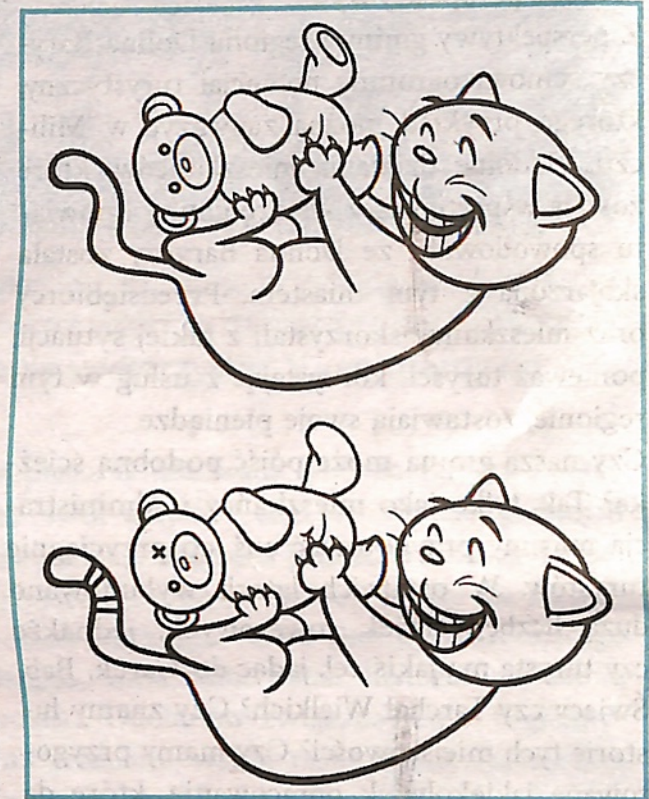
3		4	2	1				
	1	2	7	6				
	6	5	8	9				
5	8		4	3	9		2	
			5	1	2	9		6
	2		7					3
2		1	4	6	8	9	5	
					7	6	2	
		8		7	4	1		

1	9		2	6	3	8	4	
			1	7	8		2	
	2		4					5
		8	4	1		5	9	2
		4	8	9				
5	9				7	8		1
			8	1				7
	8	7	5			1	9	
9	4					6		8

Labirynt

Znajdź 3 szczegóły

Krzyżówka

nazwisko Forresta	dzielnica Warszawy	kobieta	kieruje transportem	Castro, dyktator Kuby	dywan na ścianie	... Mater	pot. układy scalone	klub z Manchesteru	rywal Bakormy	okrasa
flirciarz				Turner, piosenkarka	miasto we Włoszech	zespół Kory	coś wspańniętego			
mniejsze niż powiaty							używana do holowania			
głęboka dolina rzeczna	tworzywo przed-szkolaka	oszczęd legioni-stów				młody obok sarny	podnio-sły styl mowy			
				angielskie stronnictwo	obok przysiadów	dawny serial o zrebaku	hrabstwo koło Londynu			
nie-skromny kurowaty	wydaje "Gazetę Wyborcza"	Emil, czeski biegacz					pomysł			
		porcja bzdur	poemat epicki	Lubaszewko, reżyser				niszczy ozon	między poziomem a pionem	panna z filmu A.Wajdy
nastają na wiosnę	pletwa ogono-wa statku			Jim z "The Doors"						
				wiele ich w lesie			litera grecka			
zbożowy Dyzmy	grecki bóg miłości			najmłod-sza era geol.						
			do uszczel-niania							dzieli się na gemy

Pokoloruj

